

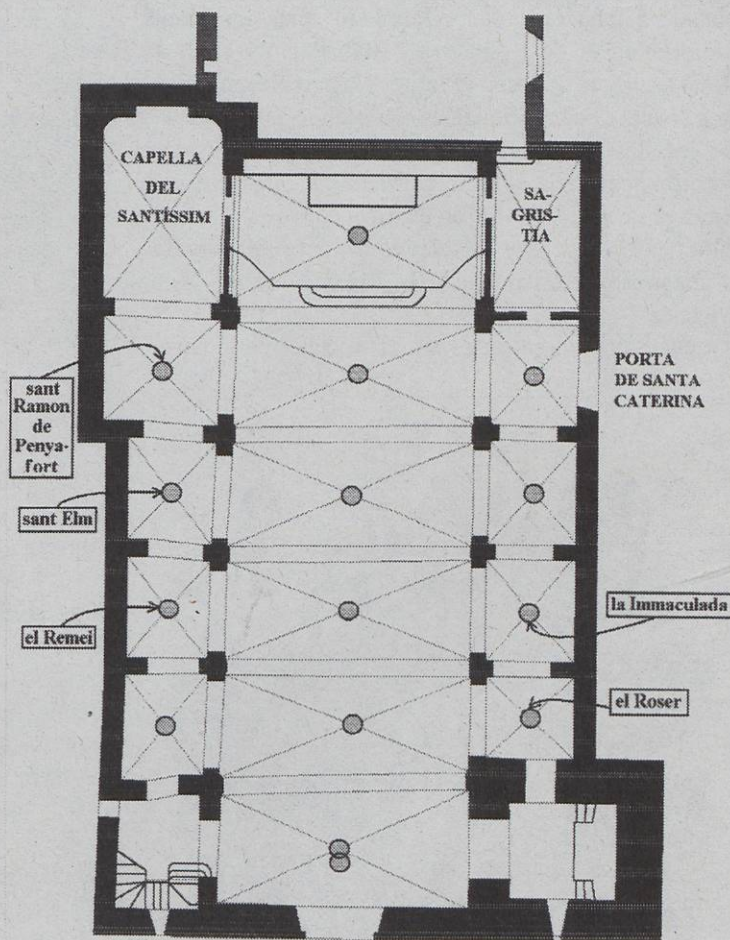
## Les claus de volta de la Parròquia (5)

Ignasi M<sup>a</sup> Muntaner

### La clau de la Immaculada

Seguint amb les claus de la nau lateral dreta de la parròquia, en el quart espai entre pilastres hi ha la clau de volta de la Immaculada Concepció de Maria. La Immaculada és presentada en la seva forma tradicional, és a dir, amb una lluna sota els peus, tal com descriu l'Apocalipsi (12, 1) aquella Dona que ha d'infantar un Fill: "Llavors aparegué en el cel un gran senyal prodigiós: una dona que tenia el sol per vestit, amb la lluna sota els peus i duia al cap una corona de dotze estrelles". Encara que, amb aquesta Dona, l'Apocalipsi es refereix al Poble de Déu, és a dir, l'Església, també se l'ha interpretat com la verge Maria, i, des del segle XVI, més concretament com a la Immaculada. Se la va començar a representar així a València i sembla que el primer que ho va fer va ser el pintor Joan Macip i Navarro, més conegut com a Joan de Joanes (v. 1510-1579). Després d'ell, el que va popularitzar més aquesta figura va ser Bartolomé Murillo (1617-1682). Per tant, vers 1670, quan es va fer la clau de la parròquia, ja estava plenament consolidada la tradició de representar la Immaculada d'aquesta manera.

A la clau de volta, doncs, es veu la Mare de Déu amb les mans juntes i una lluna creixent sota els seus peus. Aquest relleu indica que aquest espai de la nau lateral era la capella de la Immaculada, on hi havia el seu altar i el seu retaule. El retaule avui ja no



Plànol amb les claus de volta de la Parròquia de què es parla en aquest número

és en aquest lloc, perquè quan, a meitat del segle XIX, es va ampliar la parròquia per la banda de mar, es va tirar a terra la paret on estava recolzat i s'hi va fer la porta per la qual s'entra a la capella del Santíssim. Per



tant, el retaule es va haver de moure i es va col·locar a la capella veïna: es va treure l'altar de sant Antoni i en el seu lloc es va posar, i encara hi és, el retaule de la Immaculada.

La confraria sitgetana de la Immaculada Concepció, que en tenia cura, era força antiga: es va fundar el 5 d'abril de 1433<sup>1</sup>. Segurament ja hi devia haver un altar de la Immaculada en l'anterior església romànica i quan es va fer la parròquia nova, la confraria va encarregar el retaule actual, que es féu entre 1694 i 1705. Al centre hi ha la Mare de Déu, unida per un núvol que li serveix de peanya a la paret del retaule. Està rodejada de caps d'angelets i angelets sencers, a l'estil dels quadres de Murillo. En el retaule hi havia també tres arcàngels de nom conegut: sant Miquel a dalt de tot del retaule i sant Gabriel i sant Rafael a les fornícules a banda i banda de la Mare de Déu. Aquests dos últims van desaparèixer durant la guerra civil. A la predella, sota d'on hi havia els sants Gabriel i Rafael, dos relleus representen el de l'esquerra l'Anunciació i el de la dreta les noces de Josep i Maria. A la part alta del retaule, per sota de sant Miquel, es recorden tres invocacions de les lletanies marianes. En el centre una estrella recorda que Maria és l'"Stella Matutina", un àngel a la dreta porta una torre Maria és invocada com a "Turris Eburnea", i un altre àngel a l'esquerra és portador d'una rosa en referència a la Mare de Déu, "Rosa Mystica".

Encara que durant la guerra els retaules de la parrò-



quia van ser guardats al Maricel, van sofrir danys i espolis, sobretot per la pèrdua o robatori de les estàtues exemptes. D'aquesta manera van desaparèixer, com he dit, les imatges de sant Gabriel i sant Rafael. També la Immaculada va ser serrada de dalt a baix per la seva esquena i la imatge separada del retaule. L'actual imatge tot i ser gairebé igual a l'antiga, és obra de la immediata post-guerra. Una incògnita d'aquest retaule són les lletres MART, coronades per una creu amb dos travessers, que hi ha prop de terra, a les dues bandes del retaule. No n'he pogut endevinar el sentit, ni el de la creu que, a no ser que sigui un simple motiu ornamental, hauria de correspondre, teòricament, a un arquebisbe.

#### La clau del Roser

La clau del Roser és la que hi ha al sostre del cinquè espai -comptant des de la sagristia- entre les pilastres de la nau dreta de l'església. Aquest espai és més petit que els tres anteriors perquè els murs que suporten el campanar li'n prenen un tros. Si no fos per les quatre roses que hi ha en l'orla, difícilment podríem saber que

<sup>1</sup> Eco 16.V.1926 p. 1, 8.XII.1935 p. 1





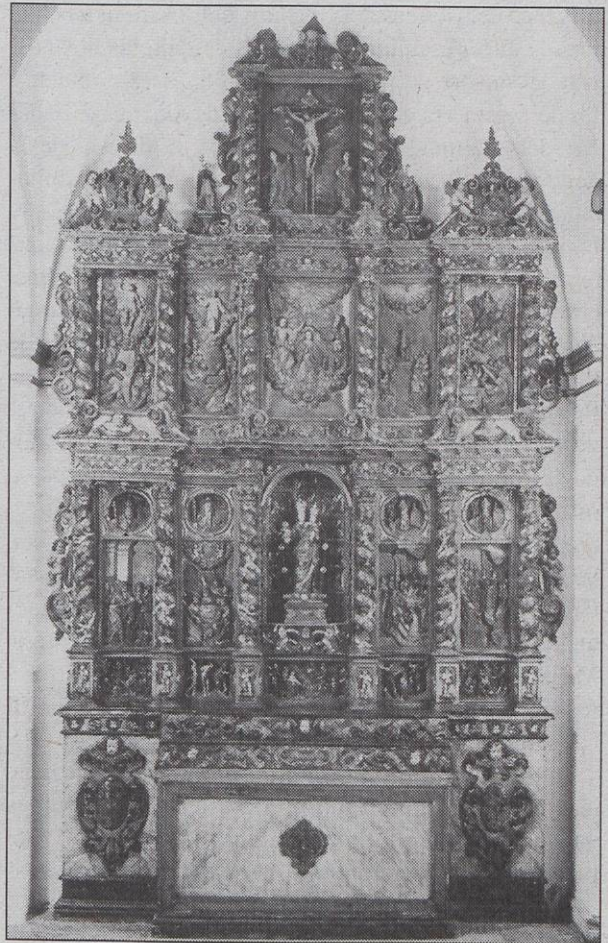
la imatge representada en aquesta clau de volta és la Mare de Déu del Roser, perquè aquesta Mare de Déu i la de la clau que hi ha al sostre de la capella del Remei són exactament iguals. Només es diferencien per aquestes quatre roses i pels colors diferents amb què estan pintades.

Això planteja el problema de com es van fer les claus de volta de la parròquia de Sitges. Algunes d'aquestes claus estan fetes de manera molt matussera i imperfecta, com, per exemple, la de sant Jaume, que sembla feta per un guixaire amb molt poca habilitat escultòrica, i en canvi, n'hi ha d'altres, molt boniques però que es pot sospitar que van ser fetes amb motlle. En aquest segon cas, com que no sempre el guixaire tenia el motlle que corresponia exactament a la imatge desitjada, va aprofitar-ne un d'algun altre sant, i va fer-hi modificacions. Això és el que degué passar amb les claus del Roser i del Remei, i també el cas, fins i tot sorprenent, de la clau de volta amb la Mare de Déu del Vinyet, sota el cor de l'església, de què parlaré en el seu moment. És per això que en la clau la mare de Déu del Roser no porta un rosari a les mans, com correspondria, sinó un ram de flors.

Segons Llopis i Bofill<sup>2</sup>, a principis del segle XV ja hi havia a la parròquia de Sitges un altar del Roser i hi

hagué una Confraria del Roser almenys des de 1608<sup>3</sup>. Aquesta confraria celebrava les seves festes el primer de maig, diumenge del Roser, i el primer diumenge d'octubre, que és el mes del rosari. I també les festivitats de sant Domènec, el 4 d'agost, i de santa Caterina de Siena, el 30 d'abril. El retaule del Roser, que es va esculpir, sembla, en 1684, es va posar en la capella que té la clau del Roser a la volta, però quan cap a 1854 es va afegir a la parròquia la part nova, a la banda de mar i es va tancar la porta de Santa Caterina, a la primera capella de la nau dreta va quedar una gran paret buida. Aleshores es degué pensar que el retaule del Roser estaria millor aquell espai buit que no en el seu lloc original i es va fer el trasllat. Des de llavors, l'altar de la Mare de Déu del Roser és, incongruèntment, sota una clau que representa santa Caterina.

En el retaule hi ha els diferents misteris del rosari. Els misteris de dolor estan repartits entre el quadre de dalt de tot del retaule, amb la Crucifixió, i la predel·la, amb



<sup>2</sup> JOAN LLOPIS I BOFILL: *Ensaig històric sobre la vila de Sitges*, Barcelona (Hormiga de Oro) 1891 (edició fac-símil de Sitges (Grups d'Estudis Sitgetans) 1977), p. 102

<sup>3</sup> *Ensaig* p. 110



quatre relleus: l'oració a l'hort de Getsemaní, la Flagel·lació, la Coronació d'espines i Jesús en el camí del Calvari. Els misteris de glòria són a la part alta, a sota del quadre de la Crucifixió. Són cinc relleus que mostren, d'esquerra a dreta, la Resurrecció, l'Ascensió, la Coronació de Maria, la vinguda de l'Esperit Sant i l'Assumpció. En el nivell principal, als costats de la imatge del Roser, hi ha quatre dels cinc misteris de goig: d'esquerra a dreta, la visita de Maria a Elisabet, el Naixement de Jesús, la Presentació de Jesús al temple i Jesús infant entre els mestres de la llei. El misteri de goig que falta, l'Anunciació, està dividit en dos trossos en els escuts que aguanten dues parelles d'àngels a dalt de tot. En l'escut de la dreta hi ha la Mare de Déu, agenollada, mirant cap a l'escut de l'esquerra on hi ha l'arcàngel sant Gabriel tombat cap a ella i anunciant-li que ha de ser mare. Tots aquests relleus envolten la figura central de la Mare de Déu del Roser, que no és pas la original, com probablement tampoc no ho era la que hi havia abans de la guerra.

A més dels relleus dels misteris del rosari, hi ha en el retaule altres escultures. A la part de dalt, als dos costats del quadre de la Crucifixió, hi ha dues estatuetes. La de l'esquerra és sant Domingo de Guzman, fundador dels dominics, a qui s'atribueix la difusió de la devoció del rosari, i la de la dreta una santa ben abillada que porta una corona reial. Sospito que aquesta imatge és un intent fallit de representar la santa dominica Caterina de Siena. Com ha passat en molts altres casos, l'escultor es va equivocar i la va caracteritzar tal com es sol representar una altra santa Caterina, no la de Siena, sinó la d'Alexandria. A sota dels relleus de la Resurrecció i l'Assumpció hi ha els caps de dos dominics, orde que va propagar la devoció al rosari promoguda pel seu fundador. En el nivell principal, per a omplir l'espai que falta entre els relleus amb els misteris de goig i la línia a on arriba la fornícula de la Mare de Déu, es van esculpir els bustos de quatre sants: sant Gregori, sant Jeroni, sant Agustí i sant Ambròs. En el quadre central de la predel·la hi ha l'adoració del reis Mags, escena que no correspon a cap dels misteris del rosari. I, finalment, a baix de tot, als costats d'on hi havia hagut l'altar, hi ha dos rosers dintre de dos ovals.

Quan el retaule del Roser va ser traslladat a sota de la clau de santa Caterina, en el lloc que va deixar buit es va posar en el segle XIX<sup>4</sup> i va durar fins a l'any 1936, l'altar de la Sagrada Família. Aquest altar va desapa-

rèixer durant la guerra, i l'any 1939 s'hi va posar un altre altar dedicat a sant Josep. Mentrestant, el Sant Crist era on ara hi ha el retaule de sant Ramon de Penyafort. I quan en 1976 es va posar el retaule, de sant Ramon, va desplaçar el Sant Crist de manera que es va treure l'altar de sant Josep de la capella del Roser i en el seu lloc es va posar el Sant Crist, tal com és actualment.



### La clau de Sant Ramon de Penyafort

Passem a la nau esquerra. La capella més propera a l'altar major, on avui hi ha els Dolors, era, abans de 1856 la capella del Santíssim. L'altar del Santíssim era també altar del Sant Crist<sup>5</sup>, del qual tenia cura la confraria del Sant Crist fundada en 1685<sup>6</sup>, que sembla que no disposava de gaires possibilitats econòmiques. Per altra banda, el retaule dels Dolors, fet l'any 1701, que no tenia capella pròpia perquè totes estaven ocupades, erant sota del campanar, on avui hi ha la pica baptismal<sup>7</sup>. Però l'eixamplament que es va fer de la parròquia per la banda de mar i la construcció d'una nova capella del

<sup>4</sup> Ensaig p. 106

<sup>5</sup> BERNADÍ LLOPIS I PUJOL / MN. FÈLIX CLARÀ: *Dos treballs d'història de Sitges de mitjans del segle XIX*, Sitges (Grup d'Estudis Sitgetans) 1982, p. 63

<sup>6</sup> Ensaig p. 110

<sup>7</sup> *Dos treballs* p. 61





Santíssim va fer possible reordenar els altars. El Santíssim es va portar a la seva nova capella, i l'altar que fins aquell moment havia estat del sant Crist, "obra no antiga", es transformar i es va convertir en altar i retaule del Cor de Maria <sup>8</sup>, que es va posar a la capella que avui és de la Mare de Déu de Montserrat <sup>9</sup>. El retaule dels Dolors es va traslladar de sota el campanar a on és ara <sup>10</sup> i en el lloc que va deixar lliure es va col·locar el baptisteri, amb una pica baptismal nova, de marbre, regalada pel capellà sitgetà Manuel Llopis, en aquell moment ardiaca de la catedral de Tarragona <sup>11</sup>. I, finalment, el Sant Crist es va posar, sense altar, junt al baptisteri, al costat dret de la porta principal, en el mur de la paret que dona al Baluard.

En l'antiga capella del Santíssim, la primera de la nau esquerra, no hi ha en el sostre cap clau de volta. La primera que té clau és la de la capella següent, la de sant Ramon de Penyafort. El sant amb hàbit de dominic, porta una clau exageradament gran a la mà dreta i un llibre a la mà esquerra, i als seus peus, a banda i

banda, hi ha dues mitres episcopals. Sant Ramon era penedesenc. Va néixer cap a 1185 al castell o casal de Penyafort, a uns sis quilòmetres de Vilafranca, al costat del riu Foix. Estudià lleis a Bolonya i fou canonge a Barcelona. Després ingressà en l'orde dels dominics. Fou confessor de Gregori IX (1230) i compilà les lleis eclesiàstiques d'aquell moment en els anomenats *Decretals* (1234), codi jurídic que va regir l'Església fins a la promulgació del Dret Canònic en 1917. El papa el volgué fer arquebisbe de Tarragona, però ell no ho acceptà i es retirà al convent dominic de Santa Caterina de Barcelona. El 1239 fou elegit general dels dominics. A petició seva, sant Tomàs d'Aquino va escriure la seva *Summa contra gentiles* (1260). Va morir a Barcelona l'any 1275 i està enterrat a la catedral de Barcelona. Fou gran amic de Jaume I el Conqueridor, que va morir un any més tard que ell. És el patró dels advocats catalans. Com a fet miraculós se li atribueix haver travessat el mar des de Sóller a Barcelona sobre la seva capa a tall de rai. Va ser declarat sant l'any 1601 i celebra la festa el dia 7 de gener.

La manera com apareix en la clau de volta és la tradicional. La clau de la mà dreta indica que va ser el penitencier del papa, el llibre de la mà esquerra és la seva magna obra els *Decretals*, i les mitres de terra, com a rebutjades pel sant, recorden que no va voler ser arquebisbe de Tarragona.

És difícil saber per què en l'església nova de Sitges es va dedicar a sant Ramon de Penyafort una capella, un altar i, per tant, una clau de volta. Dubto que fos per la seva condició de patró dels juristes: no n'hi devia haver cap a Sitges. Ni per ser dominic, orde que sembla que mai no va tenir presència ni intervenció a la vila. Podria ser pel fet de ser penedesenc, però la devoció a sant Ramon de Penyafort ha estat sempre una devoció més barcelonina que no penedesenca. És possible que es tracti d'algun cas de devoció particular d'alguna família que s'oferí a pagar l'altar. De fet, en la distribució dels altars de la parròquia, el lloc ocupat inicialment pel de sant Ramon és més aviat secundari. Era en un racó de l'espai dedicat a capella del Santíssim.

En el llibre d'actes de l'ajuntament, en el dia 8 de juliol de 1710, consta la decisió de fer "un envà a la capella de Sant Ramon, al qual envà es fassé una porta, de la qual el curat de la iglésia de la present vila tinga la clau". L'altar de sant Ramon de Penyafort va ser en el seu lloc fins a l'any 1900. En 1891, Llopis i Bofill

<sup>8</sup> *Dos treballs* p. 63, *Ensaig* p. 109

<sup>9</sup> *Dos treballs* p. 66

<sup>10</sup> *Dos treballs* p. 63

<sup>11</sup> *Dos treballs* p. 61, *Ensaig* p. 107



encara el situa a la seva capella original i diu que el seu retaule, "com lo de sant Elm o Telm, són [és] del segle XVII" <sup>12</sup>. Però mossèn Bricullé, que va ser rector de la parròquia des de 1893 fins a 1914 i va fer a l'església moltes millores i canvis, es deia Josep i devia tenir més devoció al seu sant patró que no a sant Ramon. De manera que va convèncer la quantitat de feligresos necessària per a treure l'altar de sant Ramon de Penyafort i substituir-lo per un altre dedicat a sant Josep que es va inaugurar el 19 de març de 1900 <sup>13</sup>.

Sembla que aleshores es va pensar a portar el retaule de sant Ramon a la capella de l'hospital, però probablement, no hi va arribar i es degué guardar en algun magatzem parroquial. En els anys 1970 era a l'Estudi Vidal. L'any 1974 el rector, mossèn Comas, el va demanar a l'ajuntament, i quan l'hi va concedir es va procedir a la seva restauració. Per a trobar-hi un lloc a la parròquia, el Sant Crist que aleshores era a la capella de sant Cristòfol, es va portar a l'antiga capella del Roser, traient-ne un altar modern de sant Josep que hi havia, i el 1976 el retaule de sant Ramon de Penyafort <sup>14</sup> va tornar a l'església, no en el seu lloc original, que llavors estava ocupat per l'altar de sant Pere, sinó a l'antiga capella de sant Cristòfol, al costat de l'altar de les Ànimes.

Degut a la seva història accidentada, és possible que el retaule que hi ha avui a parròquia no sigui exactament l'original i que s'hi hagin afegit altres peces <sup>15</sup>, però la part central del retaule sí que és la primitiva. Al centre hi ha una estàtua de sant Ramon de Penyafort amb la clau i el llibre. A dalt de tot, a sobre del sant, hi ha l'escut dels dominics, i entre l'escut i la imatge un relleu representa el Pare Etern que aguanta una bola del món. A banda i banda d'aquest relleu hi ha dues imatges, segurament modernes: a l'esquerra la de sant Andreu i a la dreta la de sant Cristòfol, potser en homenatge a la clau de volta de la capella on hi ha avui el retaule. I finalment, a sota dels peus del sant un baix-relleu representa el miracle de la seva travessia des de Mallorca a Catalunya fent servir com a vaixell la seva capa.

### La clau de Sant Elm

En la vida i nom de sant Elm trobem amb un bon grapat de problemes lingüístics i biogràfics. Per començar,



no es deia Elm sinó Erasme. En italià, el seu nom, Erasmo, es va contraure en Ermo, dit també Elmo, que va passar al català com a Elm. I com que en català 'sant' i 'elm' es pronuncien unides, 'santelm', sovint s'ha pensat que el seu nom era Telm, 'sant Telm'.

Pel que fa a la seva biografia, sembla que cap al segle IV hi va haver dos sants Erasmes, tots dos màrtirs. Un va ser bisbe a Itàlia, a la Romanya, i l'altre que no era bisbe, era d'Antioquia. Els dos Erasmes es van confondre en un únic sant Erasme, fet popularment bisbe d'Antioquia i màrtir. Segons la història i la llegenda, aquest sant unificat va ser martiritzat a Antioquia i en un moment del martiri, essent a la presó, va ser alliberat per un àngel. I aquest mateix àngel va guiar una nau que el va portar a la Pulla. Per aquesta travessia marítima a Itàlia se'l va considerar patró dels navegants. I després d'Itàlia a Catalunya. I no s'acaben aquí els embolics perquè cap a 1185 va néixer a Castella un tal Pedro González de Frómista, que, no se sap ben bé perquè, va rebre el sobrenom de Telmo, Pedro González Telmo. Va ser dominic i va morir a Tui l'any 1246. Doncs bé, a Castella van confondre aquest sant Pedro Telmo amb el sant Elm patró dels navegants, i a la costa

<sup>12</sup> *Ensaig* p. 106

<sup>13</sup> *Eco* 11.III.1900 p. 3, 18.III.1900 p. 2, 25.III.1900 p. 3, 6.V.1900 p. 3

<sup>14</sup> *Eco* 21.VIII.1976 p 20

<sup>15</sup> ISABEL COLL I MIRABENT: *Els retaules barrocs i l'orgue de l'església parroquial de Sitges, Sitges* (Grup d'Estudis Sitgetans / Parròquia de S. Bartomeu i Sta. Tecla) 1993, p. 27

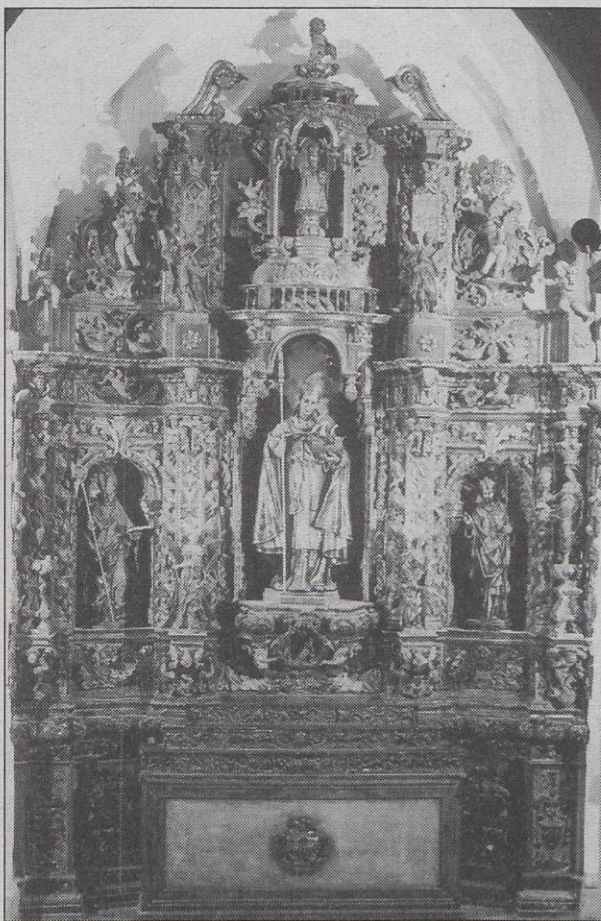


atlàntica, de Gibraltar al país Basc passant per Galícia, se'l va considerar des del segle XV, sense cap raó, patró de la navegació en comptes del màrtir d'Antioquia.

Deixant el sant Telm castellà, el sant Elm de Catalunya va ser, com he dit, el patró de la gent que arriscava la vida al mar. Els seus goigs ho canten

“Los mariners nit i dia  
a vós estan reclamant  
[en] lo temps [en] que corren fortuna  
perquè els aneu emparant.  
Los llums los mostrau piadós  
en fe de seguretat.  
Puix al cel teniu favor,  
sant Elm benaventurat,  
lliurau-nos, per vostre amor,  
de borrasca i tempestat”.

Els “llums” esmentats aquests versos són els famosos ‘focs’ de sant Elm, una acumulació lluminosa de partícules elèctriques en les puntes dels pals de les naus en



nits tempestuoses que els mariners consideraven com un anunci que la tempesta acabaria aviat.

A Sitges hi hagué des de 1500 una confraria de Sant Elm que agrupava els mariners. Aquesta confraria va tenir a la nova església altar i retaule propis. Sembla que cap al segle XIX, la confraria de Sant Elm, la dels mariners, es va unificar amb la de Sant Pere, la dels pescadors<sup>16</sup>, i els pescadors van deixar el seu altar de sant Pere, que estava en males condicions, i van passar al de sant Elm. La confraria de Sant Elm celebrava festa el dia de sant Pere Màrtir, el 29 d'abril, i també el diumenge després del Vinyet.

En el retaule del sant, fet cap a 1691, hi ha quatre fornícules. En la central, la més gran, hi ha una imatge, moderna, de sant Elm, vestit de bisbe i amb una embarcació a la mà esquerra, tal com correspon a la seva condició de patró dels navegants. Al seu costat, hi ha altres dues fornícules, més petites, i al mateix nivell, encara més enfora, dues estatuetses. La de l'esquerra representa probablement l'Esperança i la de la dreta la Fe. I a sobre del sant hi ha una altra fornícula, encara més petita.

No val la pena dir quines són les imatges que ocupen les fornícules actualment perquè han anat canviant amb el pas del temps, segurament moltes vegades. L'única excepció és la que hi ha a la fornícula lateral esquerra que s'ha conservat d'abans de la guerra, si bé no sabria dir si és o no del segle XVII. Es tracta d'un bisbe amb un llibre a la mà i mostrant un cor, que és la manera com sol representar-se sant Agustí. A la predella, sota de la fornícula del sant i de les dues laterals, uns relleus mostren, d'esquerra a dreta, una escena de naufragi, amb l'aparició de sant Elm que salva els mariners, una ordenació episcopal, la de sant Elm, i un altre naufragi. Prop de terra, als costats d'on abans hi havia l'altar, dos relleus iguals representen una mitra i un bàcul episcopal.

### La clau del Remei

La clau que hi ha al quart espai entre pilastres de la nau esquerra és de la Mare de Déu del Remei. Ja vaig dir, en parlar de la de la Mare de Déu del Roser, que aquella clau i aquesta del Remei van ser fetes amb el mateix motlle. En aquest cas, però, no hi ha roses a l'orla. La Mare de Déu hi és amb el nen Jesús al braç esquerre i un ram a la mà dreta. És la manera com és representada gairebé sempre la Mare de Déu del Remei, però com que també hi ha altres marededús que porten un ram a la mà, aquest distintiu no és del tot

<sup>16</sup> *Ensaig* p. 111 i 112

<sup>17</sup> *Ensaig* p. 111



concloent. Si es pot dir amb seguretat que es tracta de la clau de la Mare de Déu del Remei, és perquè a la parròquia de Sitges les claus de volta de les capelles corresponien al sant de l'altar que hi havia a sota, i sabem que des del segle XVII hi havia a la parròquia una confraria i un retaule del Remei <sup>17</sup>. I aquest retaule encara existeix, si bé, com diré, hi ha hagut un canvi de titular.

Sembla que la devoció a la Mare de Déu del Remei va néixer en el segle XIV i es va estendre molt pels Països Catalans, de manera que avui hi ha amb el seu nom una cinquantena d'esglésies i santuaris. No sabem de quan és la confraria del Remei de Sitges, però almenys existia ja en la meitat de segle XVII i tenia prou diners per a pagar, potser amb ajuda d'algun particular, un artístic retaule. I sembla que ja abans, hi havia hagut un altre retaule del Remei <sup>18</sup>. El segon retaule, l'actual, és d'estructura semblant al de sant Elm: una gran fornícula per a la imatge titular, dues més petites als seus costats i un altra més petita a sobre de la principal.

(continuarà)



<sup>18</sup> En 1712 els confreres van demanar diners a l'ajuntament "per haver la vila col·locat *el retaule vell de dita capella* a la capella de Sant Sebastià i haver convingut donar-ne la vila alguna satisfacció". Text del Llibre d'Actes de l'ajuntament citat a *Els retaules barrocs* p. 24



## EL GRUP D'ESTUDIS SITGETANS

TREBALLA DES DE FA MÉS TRENTA ANYS

PER LA CULTURA SITGETANA

PUBLICANT LLIBRES I FENT CONFERÈNCIES I EXPOSICIONS

SOBRE TEMES LOCALS

**SI VOLS AJUDAR-LO, FES-TE'N SOCI**